Vallástanítás a szórványokban.

A szórványmunka egyik legnehezebb kérdése, a vallástanítás kérdése, pedig talán ez a legfontosabb kérdés. Vannak szórványok, ahol felnőttek csak névleg reformátusok s a vegyes házasságok folytán lelkileg már hozzá hasonultak környezetükhöz s ezek között bizony nagyon kevés eredményt lehet most már elérni. Az ilyen helyeken csakis a gyermekben lehet reményünk, s ezeket kell minden erőnkből öntudatos reformátusokká nevelnünk és magunknak őket megtartanunk. De a gyermekek tanítása nem csak ezeken a helyeken fontos, hanem minden egyes szórványban, ahol csak van egy-két gyermek, akik a jövendő hordozói és egyuttal jövendő munkatársaink.

A vallástanitás azonban amilyen fontos kérdés, éppen olyan nehezen is lehet megoldani. Az ideális vallástanítás az lenne, ha a használatban lévő és közkézen forgó valláskönyveink teljes anyagát meg tudnánk tanítani a szórványainkban is éppen úgy, mint felekezeti iskoláinkban. Azonban ez keresztűlvihetetlen, mert: nincs elég idő, nincsen megfelelő tankönyv, a gyermekek nagyrésze nem tud írni-olvasni, és nem járnak rendesen az órákra. A legtöbb szórványgondozó lelkész, csak minden 3—4-ik héten tud egyszer kimenni a szórványába s akkor is legjobb esetben csak egy félnapra. Ez alatt a fél nap alatt, istentiszteletet kell tartania, meg kell beszélnie az ügyes-bajos dolgokat, látogatnia kell és vallást is kell tanítania, amire már alig jut idő. Jó, ha egy órát tud foglalkozni a gyermekekkel. Eszerint a vallástanításra havonta átlag 1 óra jut, ami évi 12 órát tesz ki. Tehát ez alatt a havi 1 óra alatt kell foglalkoznia az összes gyermekekkel, akik között lehet bármely nagy, ennek megfelelő korú gyermek. Egy másik nagy nehézség az idő hiányán kívül, hogy nem tudnak a gyermekek magyarul írni és olvasni, tehát nem lehet őket könyvből tanítani, hacsak először magyarul olvasni meg nem tanítjuk a gyermekeket. A mostani tankönyveket különben sem lehetne használni a szórványokban, mert igen nehezek, és csak ott használhatók, ahol rendes vallástanítás folyik és elegendő idő áll rendelkezésre az anyag elvégzésére. Erre nézve a legjobb megoldás az lenne, ha a szórványaink részére az egyházkerület külön valláskönyvet bocsátana ki, melynek az anyaga rövid, összefoglaló, könnyen érthető legyen. A szórványgondozó lelkészek tapasztalhatták, hogy mennyire hátrányos a tanításra nézve, hogy a gyermekek nem járnak rendesen az órákra. Ez ellen csak úgy lehet védekezni, ha a gyermekekkel úgy meg tudjuk kedveltetni a vallásórát, hogy arra sokszor szüleik ellenkezése dacára is eljöjjenek.

A legnehezebb feladat az anyag felosztása, amely teljes és az időnek megfelelő kell legyen. Én ezt a feladatot a most használatban lévő valláskönyvek alapján a következőképpen próbáltam megoldani: mivel egyszerre több különböző osztályba járó gyermekkel egy időben kell foglalkozni, 4 egyenlő részre osztottam a bibliai és egyháztörténeti anyagot és a kátét pedig az V—VI. osztály számára osztottam be. Eszerint a szükséges anyagot 4, illetve 2 év alatt lehetne elvégezni.

A csoportosításnál gondolnunk kell arra, hogy a gyermekeket itt inkább felekezeti — confessionális öntudatra kell nevelnünk. Nagy súlyt kell fektetnünk az egyháztörténeti részre és elébük kell állítani

a nagy kálvinista személyiségeket. Ugyancsak röviden fel kell mutatnunk a kálvinizmus szerepét Erdélyben.

A négy évre beosztott anyag a következő:

I. év.

1. A teremtés története.
2. A bűneset. — Kain és Ábel.
3. A vízözön.
4. Ábrahám. — Izsák.
5. Jákob és József.
6. Mózes (vándorlás).
7. Tízparancsolat.
8. Izráel Kánaánban (Józsué, Bírák).
9. Sámuel.
10. Saul, Dávid, Salamon.
11. Illés és Dániel.
12. A fogság.

II év.

1. Ézsaiás (Messiási jövendőlések).
2. Keresztelő János.
3. Krisztus születése.
4. Krisztus megkeresztelése és kísértetése.
5. Hegyi beszéd.
6. Krisztus csodái (az ötezer ember megelégítése, Lázár feltámasztása, a tenger lecsendesítése).
7. Isten országa a Jézus példázataiban.
8. Krisztus az utolsó ítéletről.
8. Krisztus bevonulása Jeruzsálembe.
10. Krisztus halála.
11. Krisztus feltámadása.
12. A Szentlélek eljövetelének ígérete. Áldozó csütörtök.

III. év.

1. A Szentlélek kitöltetése.
2. Ünnepeink (összefoglalás).
3. A biblia.
4. Apostolok cselekedetei.
5. Az első gyülekezet és élete.
6. István vértanú.
7. A keresztyénség terjedése.
8. Pál apostol megtérése.
9. Pál apostol térítő útjai.
10. A keresztyénség terjedése a római birodalomban.
11. Az üldözések (vértanúk).
12. A keresztyénség, mint római állam-vallás.

IV. év.

1. A pápaság kialakulása.
2. A magyarok megtérése.
3. A keresztyénség megromlása.
4. Reformáció (Luther és Zwingli).
5. Kálvin.
6. A reformáció elterjedése hazánkban.
7. Magyar reformátusok.
8. Kiváló református fejedelmek (erdélyi).
9. Ellenreformáció (Gályarabok)
10. A protestáns egyházak.
11. Egyházunk szervezete.
12. Egyházközségünk és története.

A „Heidelbergi Káté" anyaga.

A következő kérdések: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 14., 15., 18., 20., 21., 22., 23., 26., 29., 31., 32., 34., 40., 44,. 45., 53., 54., 56., 63., 65., 66., 68., 71., 75., 76., 77., 78., 81., 86., 92., 94., 96., 99., 103., 104., 105., 108., 110., 112., 113., 116., 119., 122., 123., 125., 126., 127. — Ez az anyag két évre szól és a V—VI. osztály anyagául szolgál.

Ezek mellett még fontos az énektanítás is. Ez teszi változatossá a vallás órát, de emellett nélkülözhetetlen is. Tanácsos olyan énekeket választani, amiknek a dallamára több ének is megy. Itt összeszedve utalok az alábbi 43 énekre, amelyek nagyon szükségesek és a különböző csoportokból vannak összeállítva:

I. osztály.

1., 18., 36., 70., 96., 265.

II. osztály.

3., 19., 37., 66., 120., 221.

III. osztály.

20., 44., 99., 103., 230., 242.

IV. osztály.

31., 47., 18., 106., 132., 86., 244., 286.

V. osztály.

48., 81., 100., 203., 224., 257., 258., 279.

VI. osztály.

84., 114., 238., 256., 260., 266., 271., 277., 280.

Ezekben tudom összefoglalni a vallástanítás anyagát. Megpróbáltam összefogni mindazt, amit szükségesnek találtam és igyekeztem egészet adni. Egységes rendszert adni a szórványok részére, és egyféle módszert alkalmazni minden szórványra nem lehet, mivel a módszer mindig az adott helyzethez alkalmazkodik. Egy vezérelv kell vezessen mindenkor minket, az, hogy a vallástanításban is Isten igéjét hirdetjük.

Genda János.